

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 79/11
Luksemburg, 6 września 2011 r.

Wyrok w sprawie C-442/09
Karl Heinz Bablok i in. / Freistaat Bayern

Miód oraz uzupełniające preparaty odżywcze zawierające pyłek pochodzący z GMO stanowią żywność wyprodukowaną z GMO, która nie może być wprowadzana do obrotu bez uprzedniego zezwolenia

Pyłek przestaje sam w sobie stanowić GMO, jeżeli utracił zdolność do replikacji i jest pozbawiony wszelkiej zdolności do przenoszenia materiału genetycznego

Dyrektywa dotycząca organizmów zmodyfikowanych genetycznie (GMO)¹ stanowi, że mogą być one w sposób zamierzony uwalniane do środowiska lub wprowadzane na rynek jedynie po uzyskaniu zezwolenia.

Ponadto rozporządzenie dotyczące genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy² stanowi, że GMO przeznaczone do spożycia, żywność zawierająca lub składająca się z GMO, jak również żywność wyprodukowana lub zawierająca składniki wyprodukowane z GMO muszą uzyskać zezwolenie przed wprowadzeniem ich na rynek.

W 1998 r. przedsiębiorstwo Monsanto otrzymało zezwolenie na wprowadzenie na rynek kukurydzy zmodyfikowanej genetycznie MON 810. Zawiera ona gen bakterii, który powoduje powstawanie toksyn atakujących gąsienice motyla szkodnika, którego larwy w razie zaatakowania rośliny stanowią zagrożenie dla jej rozwoju.

Spór toczy się pomiędzy Karlem Heinzem Bablokiem, pszczelarzem amatorem, a Freistaat Bayern (kraj związkowy Bawaria, Niemcy), właścicielem różnych gruntów, na których w ostatnich latach była uprawiana w celach badawczych kukurydza MON 810. K. H. Bablok w pobliżu tych terenów produkuje miód przeznaczony na sprzedaż oraz na własne potrzeby. Do 2005 roku produkował również pyłek pszczele na sprzedaż jako uzupełniający preparat odżywczy. W 2005 roku stwierdzono obecność DNA kukurydzy MON 810 oraz transgenicznych białek w pyłku kukurydzy zebranych przez K.H. Babloka z uli wystawionych w odległości 500 m od terenów Freistaat Bayern. Ponadto w kilku próbkach miodu K. H. Babloka wykryto obecność małych ilości DNA kukurydzy MON 810.

K. H. Bablok, uznawszy, że obecność resztek kukurydzy genetycznie zmodyfikowanej spowodowała, iż jego produkty nie nadawały się do sprzedaży lub do konsumpcji, wszczął przed sądami niemieckimi postępowania przeciwko Freistaat Bayern, do których przystąpiło czterech innych pszczelarzy amatorów.

Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (trybunał administracyjny kraju związkowego Bawaria, Niemcy) zauważył, że w momencie, w którym sporny pyłek dostaje się do miodu lub do uzupełniających preparatów odżywczych na bazie pyłku, traci swoją zdolność do zapłodnienia. Sąd ten zwrócił się o uszczegółowienie konsekwencji tej utraty. Zasadnicze pytanie przedłożone Trybunałowi Sprawiedliwości dotyczy kwestii, czy zwykła obecność w przedmiotowych produktach

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/18/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie i uchylająca dyrektywę Rady 90/220/EWG (Dz.U. L 106, s. 1) w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem nr 1829/2003 oraz rozporządzeniem nr 1830/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 (Dz.U. L 268, s. 24).

² Rozporządzenie (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy (Dz.U. L 268, s. 1).

pszczelarskich pyłku kukurydzy genetycznie zmodyfikowanej, który utracił swoją zdolność do replikacji, ma tę konsekwencję, że te produkty mogą zostać wprowadzone do obrotu tylko pod warunkiem uzyskania zezwolenia.

W dzisiejszym wyroku Trybunał zauważył przede wszystkim, że przedmiotowy pyłek może zostać zakwalifikowany jako GMO tylko, kiedy stanowi on „organizm” w rozumieniu dyrektywy i rozporządzenia, tzn. gdy stanowi „byt biologiczny zdolny” albo „do replikacji” albo „do przenoszenia materiału genetycznego”. W tym względzie Trybunał stwierdził, że skoro bezsporne jest, że pyłek będący przedmiotem postępowania przed sądem krajowym utracił wszelką konkretno-indywidualną zdolność do replikacji, to sąd krajowy powinien sprawdzić, czy ponadto jest on zdolny do „przenoszenia materiału genetycznego”, biorąc odpowiednio pod uwagę dostępne dane naukowe oraz uznając każdą formę przenoszenia materiału genetycznego potwierdzoną naukowo.

Trybunał doszedł do wniosku, że substancja taka jak **pyłek pochodzący z odmiany kukurydzy genetycznie zmodyfikowanej, który utracił swoją zdolność do replikacji i który jest pozbawiony wszelkiej zdolności do przenoszenia posiadanego materiału genetycznego, nie wchodzi już w zakres tego pojęcia.**

Trybunał orzekł następnie, że niemniej jednak **produkty takie jak miód i uzupełniające preparaty odżywcze zawierające taki pyłek stanowią żywność zawierającą składniki wyprodukowane z GMO w rozumieniu rozporządzenia.** W tym względzie stwierdził on, że sporny pyłek jest „wyprodukowany z GMO” i że stanowi „składnik” miodu i uzupełniających preparatów odżywczych na bazie pyłku. Odnosnie do miodu Trybunał podkreślił, że pyłek nie jest ciałem obcym ani zanieczyszczeniem, lecz normalnym składnikiem tego produktu, wobec czego należy faktycznie zakwalifikować go jako „składnik”. W konsekwencji przedmiotowy pyłek objęty jest zakresem stosowania rozporządzenia i musi podlegać przed wprowadzeniem na rynek systemowi zezwolenia ustanowionemu tym rozporządzeniem.

Trybunał zauważył, że zamierzony lub przypadkowy charakter wprowadzania tego pyłku do miodu nie powinien powodować wymknięcia się żywności zawierającej składniki wyprodukowane z GMO spod obowiązywania tego systemu zezwoleń.

Wreszcie, jego zdaniem, obowiązek uzyskania zezwolenia istnieje niezależnie od proporcji materiału zmodyfikowanego genetycznie w danym produkcie.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez [„Europe by Satellite”](#) ☎ (+32) 2 2964106